

ATOM BOMBASININ TÜRK BASININDAKİ AKİSLERİ THE EFFECTS OF THE ATOMIC BOMB IN THE TURKISH PRESS

Suna ALTAN

Iğdır Üniversitesi

Fen Edebiyat Fakültesi

Tarih Bölümü

suna.altan@igdir.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7388-30-14

ÖZ

II. Dünya Savaşı, 1939 yılında Almanya'nın Polonya'yı işgaliyle başlamış ve 1945 yılında Japonya'nın teslim olmasıyla sona ermiştir. Asya'da Japon yayılmacılığına karşı çıkan Amerika, çatışmalara tamamen son vermek adına, savaşın sonlarına doğru, 6 Ağustos 1945'te Hiroşima'ya ve 9 Ağustos 1945'te Nagazaki'ye attığı atom bombaları, Japonya'nın teslimiyetine giden süreci hızlandırmıştır. Atılan bombalar tüm dünyada şok etkisi yaratmıştır. Atom bombasının kullanılması dünya tarihinde bir dönüm noktasını olmuştur. Bu tarihi olay dünyadaki tüm gazeteler gibi Türk ulusal basınında da geniş yankı uyandırmıştır. 1945 yılında Türk ulusal basınında yayın yapan 7 gazete dünya tarihinde dönüm noktasını yaratan olayı gün be gün manşetlerine taşımıştır. Çalışmada, bombalama öncesinde yaşanan gelişmeler kütüphane malzemeleri incelenerek temellendirme yapılmıştır. Birincil kaynak olarak ele aldığımız 7 gazete de incelenerek atom bombasının atılması, yarattığı tahribat, Japonya'nın durumu, Amerika ve İngiltere'nin olaya yaklaşımında basının bakış açısı ve olaylara yaklaşımı, atom bombasının ve savaşın sonunun Türk ulusal basınında ne kadar geniş ve derin bir şekilde ele alındığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

ABSTRACT

World War II began with Germany's invasion of Poland in 1939 and ended with Japan's surrender in 1945. America, which opposed Japanese expansionism in Asia, accelerated the process leading to Japan's surrender with the atomic bombs dropped on Hiroshima on 6 August 1945 and Nagasaki on 9 August 1945 towards the end of the war in order to put an end to the conflicts completely. The bombs created a shock effect all over the world. The use of the atomic bomb was a turning point in world history. This historical event had a wide repercussion in the Turkish national press as well as newspapers all over the world. In 1945, 7 newspapers published in the Turkish national press carried the event that created a turning point in world history to their headlines day by day. In the study, the developments before the bombing were justified by analysing library materials. By analysing the 7 newspapers that we took as primary sources, it was tried to reveal the dropping of the atomic bomb, the destruction it caused, the situation of Japan, the perspective of the press in the approach of America and England to the events, and how wide and deep the atomic bomb and the end of the war were covered in the Turkish national press.

Geliş Tarihi:

10.06.2024

Kabul Tarihi:

26.06.2024

Yayın Tarihi:

20.12.2024

Anahtar Kelimeler

Atom Bombası
Basın
Japonya
Savaş
Türkiye

Keywords

Atomic Bomb
Press
Japan
War
Turkey

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1499121>

Atıf/Cite as: Altan, S. (2024). Atom bombasının Türk basınındaki akisleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, Türkiye-Japonya Diplomatik İlişkilerinin 100.Yılı Özel Sayısı*, 150-163.

Giriş

I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'ya ağır koşullar dayatan Versay antlaşması, Almanya'ya ağır ekonomik ve askeri kısıtlamalar getirdi. Bu durum, Almanya'da büyük bir hoşnutsuzluk ve intikam arzusu yaratmıştı. Zaman içerisinde Almanya'nın ekonomik ve askeri olarak zayıflatılması, ülkede milliyetçi ve revizyonist hareketlerin güçlenmesine neden olmuştu. Almanya'da, 1920'lerden itibaren başlayan ekonomik krizler ve siyasi istikrarsızlıklarla birlikte, 1930'larda artan ekonomik kriz ve toplumsal huzursuzluk döneminde, Nazi Partisi'nin popülaritesi artmıştı. 1933'te Hitler, Almanya'nın Şansölyesi olarak, hızla tüm siyasi muhalefeti bastırarak diktatörlük kurmuştu. Hitler, Almanya'yı yeniden silahlandırdı ve Alman halkının istediği eski Alman gücünü geri getirme çalışmalarına hız vermişti (Stone,2019:30). 1933 yılında Reichstag yangını sonrasında çıkarılan bir acil durum kararnamesiyle Hitler, yetkilerini artırarak Almanya'da otoriter bir rejim kurulmasını sağlamıştı. Daha sonra 1934 yılında Cumhurbaşkanı Paul Von Hindenburg'un ölümü üzerine, Hitler cumhurbaşkanlığı görevini de devralarak Almanya'nın tek lideri olmuştu. Hitler'in hedefleri arasında Almanya'nın sınırlarını genişletmek ve "Lebensraum" (yaşam alanı) elde etmek vardı. Hitler, ülkenin sınırlarını genişletmek için saldırgan bir dış politika izlemeye başlamıştı. Bu amaç kapsamında Hitler, ilk olarak Fransa'nın Saar bölgesinde plebisitle Almanya'ya dahil edilmesini sağlamıştı. Genişleme politikası yürüten bir diğer devlet olan İtalya ise 1935 yılında Habeşistan'ı işgal etmişti. Bu işgale Milletler Cemiyeti beklenen sert tepkiyi vermeyince Hitler daha da cesaretlenerek Ren bölgesini işgal etmişti. Hitler, Almanları tek çatı altında toplama amacı doğrultusundaki hareketinde yönünü Avustralya'ya doğru çevirmiş ve 12 Mart 1938'de Avusturya'yı işgal etmişti (Weisiger: 106-107). Hitlerin Avustralya'daki girişimlerine Milletler Cemiyeti tarafından herhangi bir tepki gösterilmemişti. Bu defa Hitler, Çekoslovakya'yı işgal etme hazırlığı başlamıştı. İşgal hazırlığı devam ederken Hitler, Polonya'nın Danzig bölgesiyle de ilgilenmeye başlamıştı. İngiltere ve Fransa, Nazi Almanya'sının Polonya'ya yönelik tehditleri konusunda kayıtsız kalmamışlardı. Bu tehditler karşısında İngiltere ve Fransa, Polonya'ya garanti vermişlerdi. Bu garantiye göre, eğer Polonya'nın bağımsızlığı tehdit altında olursa, İngiltere ve Fransa askeri yardım sağlayacaklardı (Aksin, 2014:224) İngiltere ve Fransa yaşanan sorunları diplomatik yollarla çözüme girişiminde bulunmuşlardı. Yapılan görüşmeler neticesinde Fransa, İngiltere, Almanya ve İtalya arasında Münih antlaşması imzalanmıştı. Bu antlaşmada, Almanya'nın Çekoslovakya üzerindeki taleplerine bazı tavizler verilmiş ve toprak paylaşımı yapılmıştı. Ancak Hitler, bu antlaşmaya sadık kalmamış, tüm Almanları tek bir devlet altında birleştirmek için Mart 1939'da Çekoslovakya'yı işgal etmişti (Mason,1964:71). Bu sırada Mussolini de Arnavutluk'u işgal etmiş ve Arnavutluk işgali sonrasında, Almanya ve İtalya arasında 22 Mayıs 1939 tarihinde Çelik Paktı (Steel Pact) olarak bilinen bir anlaşma imzalanmıştı. Bu ittifak savaşın daha da genişlemesine neden olacaktı. Hitler ve Mussolini faşist liderler olarak benzer ideolojilere sahiptiler bu yüzden de siyasi olarak yakın ilişkiler kurmuşlardı. Tüm bu yaşananlarda Sovyetler Birliği ise tüm bu yaşananlar karşısında, Almanya'nın saldırganlığından endişe duyuyor ve savunma önlemleri almaya çalışıyordu. Almanya ve Sovyetler Birliği, birbirine saldırmayacaklarını taahhüt eden bir pakt imzalamışlardı. Bu pakt, aynı zamanda Polonya'nın Almanya ve Sovyetler Birliği arasında bölüşülmesini öngörmüştü. Aslında bu anlaşma, Almanya'nın Polonya'ya saldırısını kolaylaştırdı (Altan, 2023:50). Hitler, Danzig (Gdansk) bölgesi ve Polonya'ya olan ilgisini eyleme dökmeye karar vermişti. Çekoslovakya'nın işgal edilmesiyle birlikte Polonya'nın işgali açık bir hedef haline gelmişti. 1 Eylül 1939 tarihinde, Almanya resmen Polonya'yı işgal etmiş ve bu işgalle Almanya'nın saldırgan politikalarını durdurmak isteyen İngiltere ve Fransa'nın 3 Eylül 1939'da Almanya'ya savaş ilan etmişti (Lukacs, 1989:168-69). Bu ilanla birlikte, II. Dünya Savaşı resmen başlamıştı. Savaş yalnızca Avrupa'da değil Asya'da da yaşanmıştı. Japonya, tıpkı Almanya ve İtalya gibi yayılcı bir politika izleyerek Asya'da işgallere başlamıştı. Japonya'nın Asya'daki tavrı dünya savaşında Amerika ile karşı karşıya gelmesine ve asrın en büyük felaketini yaşamasına neden olmuştu. Çalışma, 1930 yılından itibaren başlayıp 1945 yılına kadar geline süreçte Japonya'nın Asya'da yürütmüş olduğu yayılcı politikanın neticesinde Japon-Amerika çatışmasının sonunu getiren atom bombasının atılması ve bu bombanın Türk ulusal basındaki akislerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç neticesinde çalışma, Amerika-Japon çatışması ve atom bombasının basındaki akisleri olarak iki başlıkta altında yürütülmüştür.

Atom Bombasına Gidilen Süreçte Pasifikte Amerika-Japonya Çatışması

Japonya, 1930 yılı itibarıyla artan nüfusuna karşın kaynaklarının yetersiz kalması nedeniyle kaynak sağlamak adına yayılmacı politikalar izlemeye karar vermişti. Bu politikaların temelinde de Japonlar tıpkı Almanlar gibi yaşam alanı amaçları olmuştur. Japonlar bu amaçları doğrultusunda hareket etmeye başlamış ve ilk hedef olarak ta kendilerine Mançurya'yı seçmişlerdi. Bunun nedeni de ekonomik olarak bazı zenginliklere sahip bir yer idi. Soya fasulyesi, soya yağı, kömür, ormanlar ve kereste açısından oldukça zengin olan Mançurya, dünya soya fasulyesinin yılda %63'ünü, yılda 9 milyon ton kömür, ormanlardan yılda 4 milyar m³ kereste elde ediyordu. Bu elde edilen ürünlerin de en büyük alıcıları arasında Japonya da yer almıştı (Armaoğlu, 2018:177; Sicim Kaplan, 2024:85). Mançurya'nın zenginlikleri, Japonya'nın hedeflerini buraya yöneltmesine neden olmuştu. Japonya, öncelikle Mançurya'nın ekonomisine katkı sunmak adına yatırımlar yapmaya başlamış ve ekonomik sisteme yerleşmişti. Zamanla içeride gücünü artırmasıyla birlikte 1931 yılında Hükümet ile Japonya arasında ufak gerginlikler ve anlaşmazlıklar çıkmaya başlamıştı. Ufak gerginlikler neticesinde Mançurya demiryolunun tahribatı konusunda yaşanan anlaşmazlık çatışmaya ve sonrasında da Japonya'nın 1932 yılında Mançurya'yı işgaline neden olmuştu. Bu işgal Milletler Cemiyeti'ne taşınmış ancak cemiyet beklenen tepkiyi vermemişti (Hart, 2020:275). Milletler Cemiyeti'nin tepkisizliği ve uluslararası arenanın sessizliği Japonya'nın Asya'daki yayılması faaliyetlerini cesaretlendirmişti. Japonya, öncelikle Milletler Cemiyetinden ardından da Washington anlaşmasından çekilmiştir. Artık hakimiyet alanını genişletmek için daha hızlı hareket edilebilecekti (Kissinger, 1995: 286-87). Japonya almış olduğu cesaretle Mançurya'dan sonra yönünü Çin'e çevirmişti. Japonya, kominizim tehlikesine karşın Çin'i korumak adına iş birliği yapmak istemiştir. Bu iş birliğinde asıl amaç Çin'i kontrol altına almaktır. 1937 yılında ülkede bulunan işbirlikçilerle Çini istila için hareket edilmiştir. Marko Polo köprüsü üzerinde ufak bir anlaşmazlık neticesinde çatışma meydana gelmiştir. Çatışmada iki taraftan da ölen ya da yaralanan olmamasına karşın işgal için geçerli bir bahane olmuştur. Japonya bu gerekçe ile Pekin'i işgal etmişti. Çin, bu işgal karşısında Milletler Cemiyetine başvurmuş ancak istenilen sonucu alamamıştır (Armaoğlu, 2018: 207; Craft, 1999: 577).

Japonya'nın Asya'da sürdürdüğü yayılmacı politikalar devam ederken 1939 yılında Avrupa merkezli II. Dünya Savaşı başlamıştı. Bu savaşta Japonya, Almanya ve İtalya ile aynı amaç etrafında birleşiyordu. Bu birleşme neticesinde 27 Eylül 1940'ta Japonya, Almanya ve İtalya arasında üçlü anlaşma imzalanmıştı. Anlaşmaya göre, Japon-Çin anlaşmazlığı veya Avrupa'daki mücadelede taraf olmayan bir ülkenin saldırısına uğradıklarında bu üç ülke birbirine yardım etmek zorundaydı (Paine, 2017: 148). Japonların Asya'da izlemiş olduğu genişleme politikası, Amerika'yı rahatsız etmişti. Çünkü Amerika da bu coğrafyada üs sahibi olmak ve bazı ülkelerin yönetiminde etkin olmak istiyordu. Japonların güneye yayılması hareketi, Amerika'nın himayesinde bulunan Filipinler'i tehdit etmeye başlamıştı. Amerika, Japonya'ya karşın Çin'inde koruyuculuğunu üstlenmişti. Amerika'ya göre Japonya'nın yayılmasını engellemek yeterli değildi, işgal etmiş olduğu yerlerden de çekilmesi gerekiyordu (Keegan, 2019:251). Japonya'nın yayılmacı politikasından dolayı Amerika'nın rahatsızlığı iki ülke arasında gerilime neden olmuştu. Japonya, Fransa'nın içinde bulunduğu zayıflıktan yararlanarak Fransız Hindistan'ın koruyucu işgalini gerçekleştirmişti. Bu durumdan rahatsız olan Amerika, Japon birliklerinin çekilmesini talep etmişti. Ancak Japonlar bu teklifi ret etmişti. Bu defa Amerika, Britanya ve Hollanda ile iş birliği yaparak Japonya'ya ticaret ve petrolde ambargo koymuşlardı. Bu ambargo Japonların ekonomilerinin ve sanayisinin ciddi yara almasına neden olmuştu. Ambargonun kaldırılması konusunda iki ülke arasında müzakereler başlamıştı. Görüşmelerde Amerika, Japonya'nın hem Hindistan'dan hem de Çin'den tamamen çekilmesini istemişti. Amerika'nın isteklerine karşın Japonya'nın bu istekleri kabul etmesi mümkün görülmemişti (Hirohito, 1992:205; Dockrill, 1992:328) Bu görüşme sonrasında iki ülke arasında savaş resmen başlamıştı. Japonya, Amerika'nın Asya'da izlemiş olduğu politikaları tersine çevirmek ve bölgede hakimiyetini tamamen sağlamak adına çalışmalarına başlamıştı. Amerika'da Japonları durdurmak adına çalışmalarına başlamıştı. Amerika, Japonların kodlarını okumayı başarmıştı. Japonların saldırgan bir plan içinde olduklarını ve bu konuda da sert bir tutum sergileyeceklerini öğrenmişti. Japonya, vakit kaybetmeden harekete geçmişti. Amerika'ya ağır bir darbe vuracağını düşündüğü bir baskın planlanmış ve bu plan Japon İmparatoru Hirohito tarafından onaylanmıştı. Japon saldırı Pearl Harbor deniz üssüne yapılacaktı. Korumiral Chuichi Nagumo komutasındaki donanma Hawaii'nin kuzeyinde bulunan deniz üssüne doğru yola çıkmıştı. Japon filosu komutanı Yüzbaşı Mitsuo Fuchida, Amerikan donanmasının Demirli olduğunu görünce de filoya saldırı kodunu bildirmiş ve üsse iki dalga halinde 1.5 saat süren bir saldırı

gerçekleştirmişti. Bu baskında Amerika'nın kaybı 3.581 kişi, Japonlar ise 130 kişidir (Roucek, 1943: 645-46; Gompert, 2014: 103). Yapılan saldırı ve kayıpların fazlalığı Amerika'da şok etkisi yaratmıştı. Japonya ise yapmış olduğu baskına karşın istediği başarılı sonucu elde edememişti. Amerika'nın güçlü sanayisi donanmanın araç kayıplarını kısa zamanda toplamış ve gücüne kavuşmuştu. Bu sırada Başkan Roosevelt, kongreye hitap ederek, Japonya'ya derhal savaş ilan edilmesini talep etmişti. Bu talep kabul görmüş ve alınan karar neticesinde Amerika, Japonya'ya savaş ilan etmişti. Böylece Amerika II. Dünya Savaşı'nda resmen yer almıştı. Japonlar, Amerika'nın Pearl Harbor baskınına karşılık vereceklerini düşünmüşler bu konuda hazırlık yapmaya başlamışlardı. Bu düşünceleri yersiz değildi. Amerika, Japonların sanayi merkezlerini vurarak zarar vermeyi planlamışlardır. Bu plan doğrultusunda Amerikan bombardıman uçakları Tokyo, Kobe, Yokosuka, Yokohama, Nagaya'daki hedefleri vurmuşlardı. Amerikalılar bu saldırı ile Japonların sanayisine çok fazla zarar verememiş fakat saldırıyla halkına psikolojik zarar vermişlerdi. Bu saldırıyla Amerika Pearl Harbor saldırısının karşılığını vermişti (Özal, 2021:503). Amerikan-Japon güçleri artık sık sık çatışacaklardı. Japon ve Amerikan güçleri 1942 yılının mayıs ayında Mercan Denizi Muharebesi'nde karşı karşıya gelmişlerdi. Bu muharebe, II. Dünya Savaşı'nda uçak gemilerinin çarpıştığı ilk büyük deniz savaşı olarak öne çıkmıştı. Her iki taraf da zayıf istihbarat nedeniyle birbirlerinin tam gücünü ve konumunu doğru bir şekilde tespit edememişti. Bu durum, iki ülkenin tüm gücüyle savaşmasını zorlaştırdı ve muharebenin sonucunu büyük ölçüde etkilemişti. Mercan Denizi Muharebesi, her iki taraf için de büyük bir kesin zafer getirmemişti. Ancak, Japonların ilerleyişine önemli bir darbe vurulmuş ve Müttefiklerin savunma hattı güçlendirilmiştir (Özal, 2021:503). Mercan Denizi muharebesinde istediğini tam olarak alamayan Japonya, bu defa Amerika'nın pasifik filosuna karşı bir harekate girişmişti. Bu amaçla Japonya ile Amerika arasında Midway Muharebesi yapılmıştı. Bu harabe Pasifik savaşının dönüm noktasını oluşturmuştu. Japonya bu muharebede 4 uçak gemisi ile eğitimli pilotlarının %70'ini kaybetmişti. Japonya'nın bu kaybı Amerika'ya üstünlük sağlayacaktı. Bu yenilgi neticesinde Japonya II. Dünya Savaşı sırasında Güney Pasifik'te stratejik bir üstünlük elde etmeyi hedefledi ve bu bağlamda Yeni Gine'ye yönelmişti. Japonya'nın amacı, bu bölgedeki adaları ele geçirerek ABD'nin Güney Pasifik ile iletişimini kesmek olmuştu. Bu hedef doğrultusunda Japon ve Amerikan kuvvetleri arasında önemli çatışmalar yaşanmıştı. Bunlardan en önemlisi, Solomon Adaları'ndaki çatışmalardı. Japonya, 1942 yılında Yeni Gine'nin doğusundaki adaları ele geçirmeye çalışmıştı. Bu harekâtın amacı, Avustralya ile ABD arasındaki tedarik hatlarını kesmek ve bölgedeki stratejik üstünlüğü ele geçirmek olmuştu. Japonya, Yeni Gine'deki Port Moresby'yi ele geçirmeye çalışmış, ancak bu hedefe ulaşamamıştı. Kokoda Yolu üzerindeki çatışmalar, Japonların ilerlemesini durdurmuş ve Müttefik kuvvetlerinin Yeni Gine'deki direnişini güçlendirmişti (Hart, 2020; 476 ve 488-490).

Solomon Adaları'ndaki en kritik çatışma, Guadalcanal Muharebesi olmuştu. 1942-1943 yılları arasında süren bu muharebe, Pasifik Savaşı'nın dönüm noktalarından biriydi. Bu savaşta Japonlar çok fazla asker kaybı yaşamışlardı. ABD, Guadalcanal'ı ele geçirerek Japonya'nın ilerlemesini durdurdu ve Pasifik'te stratejik bir üstünlük sağlamıştı. Bu yenilginin ardından Japonlar, Yeni Gine'deki varlıklarını güçlendirmeyi ve kuzey Solomon Adaları'nda Gilbert ve Marshall kadar bir savunma hattını tutmayı planlamışlardı. Amerika'da buradaki üstünlüğünü korumak hedefinde olmuştu. Japonlar ilk saldırıyı gerçekleştirdiler müttefik saldırılarında Lae ve Solomon'daki Japon üslerine saldırmış ve Ardında Gilbert, Marshall Mariana iki ülke arasındaki çatışmalar devam etmişti. Akabinde Amerika'nın Filipinler'de kontrolü geri almasıyla Japonya savaşta kayıplarını arttırmaya başlamıştı (Anderson, 1957:225-26). Amerikan kuvvetleri Japon anakarasını meydana getiren adalara yaklaşmışlardı. Ancak Amerika burada büyük bir direnişle karşılaşmışlardı. Bu direnişlerle Amerikan askerlerinin kaybı her geçen gün daha fazla olmaya başlamıştı. Japon direnişi ve artan kayıplar Amerika'yı tedirgin etmeye başlamıştı. Amerika özellikle kayıplar konusunda kamuoyunun büyük tepkiler vereceğini düşünmüş ve bu durumu kökten halletme yolunu seçmişti. Bu kökten çözüm de atom bombası idi. Bu konu ilk kez Potsdam konferansında dile getirilmişti. Amerikan lideri ile Sovyetler Birliği lideri arasında geçen konuşmada Truman, Stalin'e ilk atom bombası deneyinin yapıldığını söylemiştir (Paterson, 1972:229). Bu söylemin ardından Amerika için Japonya'yı durdurmanın tek bir yolu kalmıştı oda atom bombasını kullanmaktı. Amerika bombanın yapımını büyük bir gizlilik içinde yürütmüştür. Amerikan-İngiliz ortak çalışmasında bilim adamlarından oluşturulan ekipler bomba için uzun bir süre gizlilik içerisinde çalışmış ve son aşamaya getirmişlerdir. Çalışmaların tamamlanmasının ardından deneyinin de başarıya ulaşmasıyla birlikte kullanıma hazır hale gelmiştir (Moore, 1958:80-83). Çalışmaların tamamlanmış olmasıyla birlikte Amerika, Japonya'yı Pasifikte tamamen durdurmak için

atom bombasını kullanmaya karar vermiştir. Tarihler 6 Ağustos 1945'i gösterdiğinde tüm dünya güne Japonya'ya atılmış olunan atom bombasının haberiyle uyanmıştır.

Atom Bombasının Türk Basındaki Akisleri

6 Ağustos 1945 yılında Amerika, Japonya'ya ilk atom bombasını atmıştı. Bombanın atılmasının 1. gününde Türk ulusal basını tıpkı tüm dünyada basınında olduğu gibi bu habere fazlasıyla yer vermiştir. 7 Ağustos 1945 tarihinde Tan gazetesi “*Şehirleri Yerinden Sarsacak Bomba*” başlıklı manşetiyle bombayı gündemine alarak, Atom bombasının 16 saat önce bir Amerikan uçağı tarafından Hiroşima üzerine atıldığını bildirmiştir. Atılmış olunan bombanın 20 tonluk bir bomba olduğunu ve gücünün 20 bin ton dinamitle eş değer olduğunu dile getiren gazeteye göre, bu bomba ve yaratacağı yıkıcı etkisi yeni bir devrin başlangıcı olacaktır. Gazete bombanın nasıl yapıldığını, hangi aşamalardan geçtiği ve nasıl kullanıldığı konusunda Başkan Truman'ın yapmış olduğu açıklamalara yer vererek aktarmıştır. Habere göre, Japonya'ya atılmış olunan bomba İngiliz ve Amerikan bilim adamlarının ortak çalışmaları neticesinde ortaya çıkarılmıştır. Bomba ile birlikte Amerikan silahlı kuvvetlerine büyük bir kudrete sahip yenilik bahşedilmiştir. Bununla da sınırlı kalınmayacak, yeni kudretlere sahip daha güçlü bombalar da imal edilecektir. Atom bombası 1939 yılından itibaren üzerinde çalışılan bir konu olmuş, 1942 yılına kadar Amerikan ve İngiliz bilim adamları çalışmalarını daha da yoğunlaştırmışlardır. Atom bombalarının imali için kurulan fabrikalarda 65.000 kişinin çalışmış ve bomba imali için 2 milyar dolar harcanmıştır. Bu bomba sayesinde Japonya nerenin işgalinde olursa olsun anında durdurula bilinecekti. Japonya'ya bu bombanın uyarısı da 26 Temmuz Postam konferansında yapılmıştır. Japon milletinin kitle halinde imha edilmesi meselesi orada da görüşülmüştü. Ancak Japonlar uyarıları ve teklifleri ret etmişlerdi. Amerika Birleşik Devletleri atmış olduğu bu atom bombasını başka eller kötüye kullanmasın diye kendisinde sır olarak saklayacağını sözünü vermiştir. Gazete, İngiliz başbakanının da bu konuda yapmış olduğu konuşmasına yer vermiştir. İngiliz başbakan açıklamasında atom bombası yapılırken İngiltere'nin payına vurgu yapmış ve atomun parçalanması ile meselesinin halinden doğacak muazzam imkanların göz önünde tutulmasına dikkat çekmiş olduğu aktarılmıştır (Tan, 7 Ağustos 1945:1 ve 2). Ulus gazetesi ise “*Taribin en müthiş tabrik kudreti şimdi mütteliklerine emrinde Japonya'ya ilk atom bombası atıldı*” manşetiyle olayı gündemine almıştı. Gazete, atılmış olunan bombanın 10 tonluk, 20 bin dinamitle eşdeğer olmasından ötürü, dünya üzerinde kimsenin görmediği şiddetli bir tahribatı Japonların göreceğini beyan etmişti. Atom bombası buluşu ile de Tan gazetesiyle aynı görüşü paylaşarak, tahribat konusunda yeni bir çağın açıldığını dikkat çekmişti. Gazetede, Hiroşima'ya atılmış olunan ilk atom bombasının yaptığı hasar hakkında bir fikir beyan etmenin şimdilik imkansızlığını dile getirmiş, çünkü bomba hedefe varır varmaz toz ve dumandan oluşan kalın bir tabaka oluşmuş ve bu tabaka henüz kalkmadığı için hasar gözlemlenememişti. Gazete Amerikan Harbiye Bakanlığında alınan bilgi neticesinde bu bombanın infilak kuvvetinden dolayı harbin kısılmasında büyük rol oynayacağını iddia etmişti (Ulus, 7 Ağustos 1945). Cumhuriyet Gazetesi, “*20.000 ton dinamite muadil tek bomba*” manşetiyle atom bombasını gündemine alarak, İngilizler ve Amerikalıların tahribat konusunda yeni ve korkunç bir devri açan atom bombasını icat etmiş olduklarından ve bu icadı da Japon şehri olan Hiroşima'da kullandıklarını bildirmişti. Gazete, ilk atom bombasının dünyanın en büyük bombasından 2000 kat fazla tahribat yapacağına dikkat çekerek, bu hususta bombanın Hiroşima şehrini ne hale getirdiğini yoğun dumandan dolayı anlaşılmadığını bildirmişti. Gazete, Başkan Truman'ın bombaya dair açıklamalarına da yer vererek, bombanın tahribat bakımından hakiki bir inkılap yaratacak yepyeni bir silah olduğunu ve bu bomba kâinatın cevherinde bulunan kudretten yapılmış olduğu sözlerini aktarmıştır. Bunun yanında haberde, bomba imalinde bulunan İngiliz bilim adamlarına da yer vererek, bomba imalinde önemli görevler yürütmüş olan İngiliz bilim adamlarının Nobel ödüllü olmalarına dikkat çekilmiştir (Cumhuriyet, 7 Ağustos 1945:1 ve 3). Tanin gazetesi, “*Fenni eşsiz bir mucize*” başlıklı manşetiyle atom bombasını gündemine taşımıştır. Gazete, Amerikalıların Japonlara karşı yeni keşfettikleri korkunç tahribat yapan atom bombasını kullanmaya başladıklarının haberi ile birlikte, Hiroşima şehrine atılmış olunan 10 tonluk bir atom bombasının etkisi, ağırlığı ve imaliyle ilgili de bilgiler verilmiştir (Tanin, 7 Ağustos 1945). Son Posta gazetesi, “*Amerikalılar Japonya'ya yeni keşfedilen müthiş bir bomba atmaya başladılar*” başlıklı manşetiyle bombanın haberini vermiştir. Gazete, diğer gazeteler gibi Amerikan ordusu Hava Kuvvetleri tarafından pazar günü Japon ordusunun bir üssü olan Hiroşima'ya atılmış olan atom bombasının ağırlık ve tahribatından bahsetmiş ancak Hiroşima'da hala kalın bir bulut ve toz tabakası bulunduğunu bombanın hasarının

henüz gözlemlenemediğine dikkat çekmiştir. Başkan Truman'ın konuşmasından kesitler sunarak, bombanın asıl maddesinin uranyum olmasına ve bombanın uzak doğudaki harpte doğrudan kullanıldığına da dikkat çekmiştir. Ayrıca haberde, Atom bombasının keşfinde İngiliz- Amerikan ortaklığına da vurgu yapılarak, İngilizlerin bu iş için bilim adamlarından oluşan bir heyet oluşturmuş olduklarını ve 1941 yılında Amerika'ya da ayrı bir heyet giderek silahın imalini hızlandırmak için Amerikalı heyet ile birlikte çalışmış oldukları dile getirilmiştir (Son Posta, 7 Ağustos 1945:1 ve 3). Vakit gazetesi, “*Dünyanın en korkunç silahı bulundu: atom bombaları*” başlıklı manşetiyle olaya değinmiştir. Gazete, İngiliz ve Amerikalıların ortak çalışmasının ürünü olan atom bombasını tarihin en korkunç silahı olarak nitelendirmiştir. Amerikan kuvvetleri tarafından Japonya'ya karşı kullanılmış olunan korkunç silahın, harp silahları içinde en müthiş ve tesirli silah olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca atom bombasının atıldığı Hiroşima hala çok duman bulutu içinde bulunduğundan Japonya'daki tesiri henüz öngörülebilir bilinemediği dile getirilmiştir (Vakit, 7 Ağustos 1945). Akşam gazetesi, “*Yeryüzünden harp kalkıyor mu*” başlıklı manşetle atılan bombanın haberini duyurmuştur. Gazete, bombanın patlama anından ve etkilerini betimleyerek aktarmıştır. Habere göre ilk atomik bomba patlayınca evvela kör edici bir ışık ortalığı kaplamıştır. Bu ışık en parlak güneş ışığından çok fazlaydı ve buna müteakip müthiş bir patlama olmuştur. Patlama o kadar şiddetliydi ki 10 kilometre uzakta ayakta bulunan iki kişi müthiş tazyik neticesinde yere serilmiştir. 200 kilometre uzaktaki bir şehirde bulunan kör bir kız parıltıyı görmüş ve bu nedir diye sormuştur. Müthiş patlamadan sonra 13.000 metre yüksekçe kadar bir bulut yükselmiş ve bu bulut diğer bütün bulutları dağıtmıştır. Bomba çok derin bir çukur açmış üzerine bomba atılan beton kule tamamen buhar haline gelerek ortadan kaybolmuştur (Akşam, 7 Ağustos 1945).

Atom bombasının atıldığı ikinci günde ise Cumhuriyet gazetesi “*Bütün dünyada heyecan ve korku*” manşetiyle olayın ikinci gününde yaşananları aktarmıştır. Gazete 3 haber başlığı altında olayın farklı boyutlarına ve gelişmelerine yer vermiştir. Gazete ilk olarak, bu bombanın harbin veya dünyanın sonu olacağı konusunda fikir beyan etmiştir. Amerikalılar bombayı bulduktan sonra kullanıp kullanmama konusunda 4 ay boyunca etmiş oldukları tereddütten bahsetmiştir. Çünkü bombanın yaratacağı korkunç sonuçlar ilerleyen tarihlerde Amerika'nın yüzüne vurulabilecektir. Gazete, bombanın sadece Amerikalılarda olmasından dolayı harp sahasındaki hâkimiyetlerini sık sık dile getirmelerine dikkat çekmiştir. Cumhuriyet gazetesi ikinci güne dair haberlerin ikincisinde, olayın mağduru olan Japonya'dan bahsetmiştir. Japon kabinesinin toplandığını ve kabineye yeni bir ultiatom verileceğinin bilgisini paylaşmıştır. Gazete, Atom bombasının atıldığı şehirden hala herhangi bir haber alınmadığından ve Japon radyosunun resmi tebliğinden bahsetmiştir. Radyo, Amerikalılar tarafından atılmış olunan bombanın yeni bir tip bomba olduğunu, tahribatın çok büyük olduğunu, bombanın etkisini araştırmak ve tahribatı oraya çıkarmak için uzmanların bombanın atıldığı şehre gitmiş olduklarını bildirmiştir. Gazetenin üçüncü haberi ise atom bombasının gelecekteki durumu ile ilgili olmuştur. Habere göre atom kudreti devri resmen başlamıştı. Atom, tıpkı su, kömür, benzin gibi endüstride yeni bir çığır açacak kudrette idi. Yeni dönemde endüstride su, kömür ve benzinin yerini tutacaktır. Bu yeni buluş özellikle hava, kara ve deniz ulaşımında muazzam bir güce sahip olunmasına yaracaktır. Bunun yanında atom bombası bilinen harp usullerine son verecektir. Devrin atom kudretinin buluşunu yapmak ve ilerleyen dönemlerde insanlığın faydasına daha çok yaracak şekilde kullanmak önem arz etmiştir. Ancak tabii bunun bir de kontrol dışı kullanımı riski de bulunmaktadır. Bu bombayı üretmiş olan bilim adamlarının da en büyük endişesinin bu olduğuna dikkat çekilmiştir (Cumhuriyet, 8 Ağustos 1945:1 ve 3). Cumhuriyet gazetesi yazıların haricinde duruma farklı bir bakış açısı getirerek konuya dair bir karikatür de yayınlamıştır. Bu karikatürde parmaklık arkasında olan bir Nazi askeri dışarı bakarken atom bombasının Japon asker üstüne düştüğüne şahit oluyor. Karikatür altındaki yazıda da “*eski Almanya şöyle söylüyor bana niyet sana kısmet*” söz yer almıştır. (Cumhuriyet, 8 Ağustos 1945). Gazete bu karikatürle aslında bir konuya dikkat çekmiştir. Savaşı başlatmış olan Naziler milyonlarca insanın ölümüne neden olmuştur. Bombanın yapımında aslında Nazilere karşı kullanılacağı düşünülmüş olmasına karşın Amerika Japonya'ya kullanmıştır. Gazete de bu durumu karikatürle ortaya koymuştur. Son Posta gazetesi ise, ikinci günün haberinde “*Hiroşima'ya ilk atom bombası atıldıktan sonra Japonya'ya ultiatom verilecek*” manşetiyle durumun seyri hakkında bilgi verilmiştir. Gazete verilen ultiatomu da paylaşmıştır. Ültimatonda şöyle denilecek “*sizce teslim olmak için 48 saat mühlet veriyoruz. Aksi takdirde Japon milleti ortadan kalkacaktır*” gazeteyle göre Japonlar teslim olmazsa atom bombalarının tesiri o kadar müthiş olacak ki müttefik kuvvetler hiçbir mukavemet görmeden istilaya başlayabileceklerdi. Gazete, Amerikan ve İngiliz basının görüşlerini de halka aktarmıştır. Özellikle bombanın

imalinde bulunan iki devletin ulusal basının olaya bakış açısı gözler önüne serilmek istenmiştir. Amerikan gazetelerine göre dünya milletleri şimdi barış içinde birleşmiş olarak yaşayamazlarsa hiç yaşayamayacaklardır. Şu anda tam barış zamanıdır bu durumda ya bu harbin ya da dünyanın sonu olacaktır. Yine bu gazetelere göre dünya bir gecede şeklini değiştirmiştir. İnsanlık bu büyük kuvveti tahriplerin yerine başka iler içinde kullanılmasının iyi dilekleri dile getirilmiştir. Son Posta gazetesine göre bu yeni bomba aslında tüm dünya siyasetini baştan aşağı değiştirecek ve dünyada bu defa artık dünya barışı için daha farklı görüşmeler ve biraz da tehdit vari bir barışlar ortaya çıkabilecektir (Son Posta, 8 Ağustos 1945). Tan gazetesi, “*Atom bombası dünyayı heyecana verdi*” manşetiyle bu bombanın ya bu harbin veya bu dünyanın sonunu getireceğini dile getirmiştir. Gazeteye göre bombanın atıldığı yerde depremlere neden olabilir, her şeyi de yakıp yıkabilir ve harpleri bitirdiği gibi dünyanın da sonunu getirebilecektir. Gazete, bütün dünya şimdi bu harbin bugüne kadar kullanılan en müthiş bombası olan ve dün Japonya'nın Hiroşima askeri üstüne atılan atom bombasının yaptığı tahribatın genişliğini öğrenmek isteğini de dile getirmiştir. Bombanın atılışından sonra 16 saat geçmiş olmasına rağmen büyük toz ve duman bulutunun hala şehrin üzerinde olması kaygı verici olduğunu endişesi paylaşmıştır. Gazete, İngiltere uçak imalatı bakanlığının bir temsilcisinin dün akşam yapmış olduğu beyanata da yer vermiştir. Beyanatta temsilci; 2.000 kiloluk bombalardan 10 defa daha küçük olan bu atom bombalarının tahrip kudretinin çok daha fazla olduğunu söylemek hiç de abartma olmaz demiştir. Ayrıca bombanın müthiş bir yer depremine de müdahil olabileceği ve hiçbir iz bırakmadan her şeyi yıkıp harap edebileceği söylenmiştir. Almanya'nın böyle bir bombayı ilk defa keşfetmemiş olmasından dolayı şükür edilmesi gerektiği, eğer Almanların bu bombayı bulmuş olsalardı Avrupa'da hiçbir devletin ayakta kalamayacağını söylemiştir. Gazete beyanın yanında bir yandan da bombanın dünya barışına etkisini sorgulayan bir yazıya yer vermiştir. Yazıda, bombanın dünya barışı için hem tehlike hem de nazik bir çalışma olması açısından değerlendirilmiştir. Bu kudretli ve tesirli bomba Amerika'dan başka kimsenin elinde olmaması ve Amerika bilimin son olağan üstü buluşu sayesinde harp sahasında hakimiyet kazanmış olmasına değinilmiştir. Bu durum Amerika'yı güçlü kılmış olduğundan, ilerleyen zamanda Amerika'nın bu gücünü nasıl kontrol edeceği bombanın dünya için nelere kadir olacağını göstergesi olacağı söylenmiştir (Tan, 8 Ağustos 1945:1 ve 2). Vakit gazetesi, “*Hayret ve dehşet*” başlığı ile atom bombası haberine yer vermiştir. Gazete, diğer gazetelerle aynı endişeyi paylaşmış, atom bombasının ya harbi ya da insanoglunu ortadan kaldıracağını söylemiştir. Bombanın atıldığı Japonya'ya yeni bir ultiatom verileceğini ve 48 saat içinde teslim olmazsa Tokyo'nun atom bombalarıyla tahrip edileceğini, buna karşın Japon uzmanların Hiroşima'ya giderek incelemelere başladıklarını dile getirmiştir (Vakit, 8 Ağustos 1945). Gazete, Amerika'ndan ve İngiltere'den gelen haberler ışığında bombaya dair değerlendirmelere de yer vermiştir. Haberde, Londra'da atom bombası fikrinin Alman bir bilim adamından çıkmış olduğunu ve Almanların bu işi başlattığına dikkat çekilmiştir. Bunun yanında bombanın cehennemi bir manzaraya yol açtığı fikride İngiliz basınında fazlasıyla yer bulmuştur. Gazeteler atom bombasının yaratmış olduğu etki ve tahribatı özellikle gözler önüne serilmesi adına korkunç bir hesaplamayı sütunlarına taşımıştır. Özellikle Amerika'nın bu savaştaki duruşu ve savaş sonrasında dünyadaki yön vereceği siyaset ve diğer ülkeler üstünde oluşturduğu etkiye dikkat çekilmeye çalışılmıştır (Vakit, 8 Ağustos 1945: 4). Ulus gazetesi, “*Atom bombasının heyecan uyandırdı*” başlığı ile atom bombasından bahsetmiştir. Gazete, bütün dünya şimdi bu harbin bugüne kadar kullanılan en müthiş bombası olan ve dün Japonya'nın Hiroşima askeri üstüne atılan atom bombasının yapıldığı tahribatın genişliğini öğrenmek isteğini dile getirmiştir. Gazeteye göre, bombanın atılışından sonra 16 saat geçmiş olmasına rağmen infilakından hasil olan büyük duman ve toz bulutları şehri hala baştan başa kaplamıştır. Japonya'ya atılmış olunan bu bomba kuvveti şimdiye kadarki en müthiş bomba olduğuna vurgu yapılmıştır. 20.000 ton dinamitten daha fazla tahribat yapan bu bombanın yakıcı kudretinin vermiş olacağı tahribat konusunda endişe dile getirilmiştir (Ulus, 8 Ağustos 1945). Gazete İngiliz basının duruma dair söylemlerine de yer vererek, İngiliz basının atom bombasını insanlık için bir ihtar olarak değerlendirdiğini ancak bunun yanında bu başarının milletlerin düşüncelerini sürekli olarak barışa çevirecek midir sorusunu da sorduklarını söylemiştir. Ayrıca atomun parçalanmasından doğacak muazzam kudret ilerleyen zamanlarda daha da belli olacağını ve bu keşfin medeniyet dünyasına etkisinin ne olacağını, bu durum karşısında harp yapmak kudretinin tamamıyla ortadan kaldırmadığı ve insan ırkının iyi niyetle adamların arasında tam bir barış kurulmadığı takdirde insanlık için müthiş bir felaket olacağını öngördüklerini de bildirmiştir (Ulus, 8 Ağustos 1945). Akşam gazetesi, “*Medeniyetin başlangıcı mı yoksa sonu mu*” manşetiyle diğer gazeteler gibi atom bombasının dünya barışına mı yoksa dünyanın yok oluşuna mı sebep olacağı konusunda düşünceleri ortaya koymaya

çalışmıştır. Gazete bu görüşünü ortaya koyarken İngiliz ve Amerikan basınından kesitler ortaya koyarak yapmıştır. İngiliz basının atom bombasının keşfiyle insanlar bütün dünyayı tahrip etmek imkanını ele geçirmiş olduklarını dile getirmiştir. Asırlarca uğraşarak kurulan medeniyetin istikbali bu keşfin kullanım tarzına bağlı olacağını söylemişlerdir. Amerikan basını ise bu keşiften sonra insanların düşüncelerinde esaslı bir değişiklik olmadıkça insanlığın ayakta kalmasının imkansızlığına vurgu yapılmıştır (Akşam, 8 Ağustos 1945). Akşam gazetesi bu haberlerin haricinde Hiroşima'nın son durumuna da yer vermiştir. Gazete, bombanın Hiroşima'da yaratmış olduğu tahribat ve atlama anında meydana gelmiş olan gelişmeler hakkında bilgi vermiştir. Gazeteye göre, bomba gök gürültüsü gibi bir ses çıkararak yere düşmüş ve çok şiddetli bir patlama meydana gelmiş ve şehir tamamen bir bulut içinde kalmıştır. Şehrin 11 kilometrelik kısmının yani %60'nın tamamen harap olduğu ve 11 kilometrenin dışında kalan yerlerinde büyük hasarlar olduğunu dile getirmiştir (Akşam, 8 Ağustos 1945). Tanin gazetesi, "*Atom bombası harikası*" başlıklı manşetiyle Japonya'nın durumunu gündemine taşımıştır. Gazete, Japon radyosunun bombanın fevkalade zarar yaptığını itiraf ettiğini söylemiştir. Japonlar 48 saatte teslim olmazlarsa Tokyo'nun da bu bombalara hedef olacağını bildirmiştir. Japon Kabilesinin hadiseyi izlemek üzere toplanmış olduğunu ve Amerikan bombasının tecrübesinin nasıl yapıldığı infilakın 450 kilometre uzaklıktan hissedildiği bildirmiştir (Tanin, 8 Ağustos 1945).

Atom bombasının atılmasının üçüncü gününde Son Posta gazetesi bir köşe yazısı ile durum değerlendirmesi yapmıştır. "*Atom bombası*" başlıklı köşe yazısı Mithat Cemal Kuntay tarafından kaleme alınmıştır. Yazıda, bombanın imali ve kullanımı ile birlikte artık savaşlarda ölüm perakendeciliğinin ortadan kalktığını, ölümlerin toptan olduğunu ve bundan sonra sayılarla ilgilenilmeyeceğini dile getirmiştir. Yazar ölüm tabirinin de anlamını yitirdiğini ve ortadan kalktığını söylemiştir. Çünkü devletler ve milletler ölmeyeceklerdi toz halinde ortadan kalkacaklarını söylemiştir. Yazara göre, Atom bombasının birçok kuvveti vardır. 500 milyon İngiliz lirasına mal olan pahalı bir ölümü keşfetmek bir milletin kuvvetidir güneşi görmeyen anadan doğma kör bir kızın 200 kilometre uzakta bu ışığı fark etmesi bu ölüm keşfinin ikinci kuvvetidir. 450 kilometrelik sahada atmosferi değiştirmesi de bir başka kuvvetidir. Ancak ilmin bu korkunç zaferinin bütün bu saydığım kuvvetlerin yanında bir müthiş kuvveti daha vardır ki o da bir devletin bir sırrını saklayabilmesidir. Bir devletin devletliliği esranını saklaması ile ölçülür resmi sırların kahvehanelerde kulüplerde hasbihal konularında konuşulduğu devletler ağırbaşlı şirketler kadar bile ayakta kalamazlar. Halbuki atom bombası tecrübelerini gazetelerde okuyoruz ki birleşik Amerika'nın en muvaffakiyetle sakladığı devlet sırrıdır işin içinde çalışanlar bile ne için çalıştıklarını bilmemişlerdir diyerek sırrın saklanması öneme vurgu yapmıştır (Son Posta, 9 Ağustos 1945). Ulus gazetesi, bomba sonrasında ortaya çıkan tahribatın bilgisini paylaşmıştır. Gazete, ilk raporlara göre atom bombası atılmış olan Hiroşima'nın yerle bir olduğunu, şehrin tasvir edilemez bir halde toprak olduğu ve bölgedeki tüm canlıların feci şekilde yanarak hayatlarını kaybettiklerini yazmıştır. Şehrin %60'ı tamamı ile harap olduğu, ölü adedinin sayılamayacak derecede çok olduğu, ölümlerin kadın, erkek, hayvan olarak ayırt edilemediğini söylemiştir (Ulus, 9 Ağustos 1945). Cumhuriyet gazetesi ise "*Japonya feryat ediyor*" manşetiyle bombanın tahribatını gündemine taşımıştır. Gazete, Hiroşima şehrinin %61 enkaz yığını haline geldiğini, infilak esnasında bina parçaları 700 metre kadar uçtuğunu, Hiroşima'da feci bir manzara oluşmuş olduğunu, şehirdeki hasar ve zayıatın tarif etmenin mümkün olmadığını bildirmiştir. Habere göre, ölüm miktarının tespit edilmesinin imkânı yoktur. Yararlılar yanıklar içerisinde cesetler arasında kalmışlardır. Cesetlerin kadın veya erkek olduklarını anlamak bile mümkün olmamıştır. Bombanın infilak ettiği anda sokaklarda bulunanlar sıcaktan yanmışlardı. Evlerde olanlar enkaz altında kalıp ezilmişlerdi. Tokyo radyosu Prensesinin de bu saldırıda öldüğünü bildirmiş ve halkına hitap ederek atom bombaları ile yeni hücumlar yapılabileceği ihtimaline karşın halka şehirden uzaklaşmalarına söylemişlerdir (Cumhuriyet, 9 Ağustos 1945:1 ve 3). Vakit gazetesi de "*Atom bombası*" manşetiyle Tokyo radyosunun Hiroşima'da yaşananları anlatmasını aktararak yaşanan dehşeti anlatmıştır. Haberde, Atom bombasının Hiroşima'da yaptığı dehşetli tahribatın şiddetinin ve boyutlarının tahmin edilemez olduğunu, şehirde hayvanlar ve dahil olmak üzere tüm canlılar üstünde büyük bir dehşet yarattığını, cesetler ve yaralıların yanıklardan tanınmaz halde olduklarını bu yüzden de resmi makamların henüz insanca bir kayıt tespit edemediklerini aktarmıştır (Vakit, 9 Ağustos 1945:1 ve 4). Vakit gazetesinde yaşananlar konusunda Hakkı Süha Gezgin tarafından "*görüüp düşündükçe atom bombası*" başlıklı bir köşe yazısı kaleme alınmıştır. Yazıda, bilim adamlarının uzun çalışmaları ve uğraşları sonucunda atomun parçalanmasını sağladıklarını ve fen biliminin şerre vesile olduğunu söylemiştir. Yazıda, zekanın dev hamlesi bu uğurda harcanmakta toptan gizli silahı diye anılan şeylerin

hepsi cehennemden kaçmış zebanilerdi, çalıştılar ve başardılar. Moskova'dan gelen birtakım haberler onların da tabiiyette yeni kuvvetler aradıklarını gösteriyordu. Onlar da denizden ve güneşten enerji alarak karşı durulmaz bir kuvvet elde etmeye çalışıyorlar. Bu kuvveti toplayacaklar ve istedikleri şeyleri alana kadar yakıp yıkacaklardı. Kılıçla zafer kazanılır soğan da doğranır cinayet de işlenir bütün mesele onu kullanacak eli idare eden kafa ve vicdandır. Bugün ilk atom bombası Japon ülkesine atıldı, düştüğü yerde geniş kraterli bir yanardağ belirmiş saçtığı korkunç ışıklar 210 kilometre uzaklıktaki körler bile sezmiştir. Bombanın zarfı bir çelik kule imiş ve bomba patlayınca bu çelik kule çatlamamış paralanmamış su gibi erimemiş tebarür etmişler anlıyor musunuz tebahür etmiş kalın bir çelik kulenin buhar bu oluşu bunu galiba akıllara zarar bir durum. Gönül isterdi ki bu zekâ mucizesi bir müdafaa silahı olsun öyle bir silah ki yeryüzünde başkasına saldırmak isteyenlere ihtiras ve merhametlikle dolu yüreklere de tıpkı çelik kule gibi eritip yıldızlansın bugün silahın gerçek namuslu ellerde bulunduğunu biliyoruz. Fakat dünyada hangi sır sonuna kadar gizliliğini muhafaza edebilecektir bir gün bir yerde ortaya çıkacaktır diyerek bomba konusundaki endişelerini dile getirmiştir (Vakit, 9 Ağustos 1945). Tanin gazetesi, *“Atom bombası”* manşetiyle Japonya'ya açılan harbin manasının nasıl değiştiği konusunda fikirler ortaya koymuştur. Gazete, bombanın Hiroşima şehrinin %60'ını yok ettiğini, uçakların Hiroşima üzerinde dolaşmalarına rağmen atom bombasının düşmüş olduğu sahanın ne hale geldiği hala algılanamamış olmasına dikkat çekmiştir. Gazete, Polonya'ya karşı açılan harbin manasının bu bomba ile değişmiş olduğunu, bomba sayesinde müttefiklerin hiçbir can kaybı vermeden büyük ölçüde tahribat yaptıklarına vurgu yapmıştır. Gazeteye göre, atom bombası icadı barışı koruyacak bir ehemmiyette de olabilir savaşacak olan devletler için bir caydırıcılık da görülebilir. Bu yüzden de dünya barışına katkı sağlayabileceğini de göz ardı etmemiştir. (Tanin, 9 Ağustos 1945). Tan gazetesi, *“Atom bombası”* başlıklı haberinde, bombanın 244.000 nüfuslu Hiroşima şehrini kül ettiğini, infilakının ardından bina parçaları 7000 metre irtifaya kadar fırladığını, şehrin %60'ı yok etmiş olduğunun bilgisini vermiştir. Gazete haberde, bombayı atmış olan pilotun açıklamalarına da yer vermiştir. Açıklamada, *“gözlerimize inanamadık tehlikeyi bildiğim için infilak anında uçağın şehri üzerinden 16 kilometre uzakta bulunmasına dikkat ettim. Altımızda muazzam ve simsiyah bir bulut süratle bize doğru yükseliyordu ve hiçbir şeyi görmenin imkânı yoktu. Az evvel sokakları ve binaları bütün bir şehri gördüğümüz yerde şimdi simsiyah bir çukur vardı”* demiştir. Bunun haricinde Deniz Kuvvetleri teknik uzmanı Yüzbaşı da yapmış olduğu konuşmada da *“müthiş bir ışık göründü hepimiz yerimizden fırladık bütün Hiroşima şehri bir duman halinde göğe yükseliyordu. EVELLA mantar biçiminde ve kaynayan bir kütle gördük bina parçaları 7000 metreye kadar uçtular. Bu kaynaşma 4 dakika sürdü sonra bu mantarı andıran dağ gibi kütlenin ortasından beyaz bir bulut koştular ve 13.000 metre yukarıya doğru yükseldi. Tozlar Girdap halinde şehri kaplamışlardı. Hiroşima'nın 4 etrafından yağmurlar gördük bunlar, herhalde binaların yıkılmasından hava gazı borularının patlamasından meydana gelmiştir”* demiştir (Tan, 9 Ağustos 1945:1 ve 2).

Amerikan askeri kuvvetleri 9 Ağustos 1945 yılında Japonya'ya ikinci atom bombasını atmıştır. Bombanın atılması ulusal basında yer bulmuştur. Bu konuda Akşam gazetesi, *“Bu sabah ikinci atom bombası atıldı”* manşetiyle Japonya'ya atılan ikinci bombanın haberini vermiştir. Haberde, Üstün Uçan Kale Japonya'nın önemli limanlarından olan Nagazaki limanına ikinci atom bombasının atılmış olduğu bilgisini paylaşmıştır. Bomba müthiş bir gürültü ile patlamış ancak bombanın şehirde yaratmış olduğu duruma dair herhangi bir bilginin henüz paylaşılmamış olduğuna dikkat çekmiştir (Akşam, 9 Ağustos 1945). Son Posta gazetesi, *“İkinci atom bombası Nagazaki'ye atıldı”* başlığı ile atılan ikinci bombanın haberini paylaşmıştır. Haberde, Amerikan Hava Kuvvetleri tarafından ikinci atom bombasının sabah saat 4.00'te 230.000 nüfuslu büyük bir deniz üssü olan Nagazaki şehrine atıldığını ve endüstri şehrindeki tahribatın derecesinin henüz belli olmadığını bildirmiştir. Gazete, bombanın yüksek ısısına maruz kalan tüm canlıların yanarak hararetle ölmüş olduklarına dikkat çekmiştir (Son Posta, 10 Ağustos 1945:1 ve 3). Akşam gazetesi, *“ikinci atom bombasının yaptığı tahribat”* başlıklı haberiyle Nagazaki'ye atılmış olunan ikinci atom bombasının yaratmış olduğu tahribat hakkında bilgiler paylaşmıştır. Haberde, bomba atıldıktan 3,5 saat sonra 7 kilometre yüksekliğe varan kalın duman tabakaları şehrin her tarafını sarmış olduğunu, şehrin hala duman içinde ve yer yer yandığını bildirmiştir (Akşam, 10 Ağustos 1945). Tan gazetesi, *“Atom Bombası”* haberiyle tahribattan bahsetmiştir. Haberde, Atom bombasının Japon Deniz Üssü olan Nagazaki'ye atıldığını ve bombanın 150.000 kişiyi bir anda yok ettiğini aktarmıştır (Tan, 10 Ağustos 1945). Cumhuriyet gazetesi, *“Japonlar için kara bir gün”* manşetiyle Japonya'ya atılan ikinci atom bombasının haberini duyurmuştur. Haberde, Amerikan ordunun vermiş olduğu bilgi çerçevesinde ikinci atom bombasının Japonya'nın ehemmiyet itibarıyla 12 en büyük şehirden biri olan Nagazaki'ye atıldığını dile getirmiştir. Gazete, ilk bombada Hiroşima

şehrinde 150.000 kişinin öldüğüne dikkat çekerek, Nagazaki'deki tahribatın boyutlarını düşündürmüştür. Ayrıca bombanın patladığı anda Japonların 2 milyar yani 2 trilyon santigrat derece hararetle ölmüş olduklarını, aslında buna da ölüm demenin garip olacağını çünkü kısa bir zaman zarfında insan vücudundaki milyonlarca atomun infilakıyla vücudun yapısı parçalanıp yok olduğunu bildirerek bu durumun dehşetini ortaya koymaya çalışmıştır (Cumhuriyet, 10 Ağustos 1945:1 ve 3). Tanin gazetesi, *“İkinci Atom Bombası”* başlıklı haberiyle Amerikalıların bu defaki hedefinin 230 bin nüfuslu büyük bir liman şehri olan Deniz Üssü olan Nagazaki olduğunu ve bomba neticesinde Japonların 200 milyar santigrat derece hararetle ölmüş olduklarını bildirmiştir. Haberde şehre dair tahribatın boyutlarına dair herhangi net bir bilginin olmadığını bunun nedeninin de kalın duman ve toz tabakası olduğunu aktarmıştır (Tanin, 10 Ağustos 1945). Vakit gazetesi ise *“Japonya’ya İkinci Atom Bombası Dün Atıldı”* başlığıyla Japonya’ya atılmış olunan bombanın haberini manşetine taşımıştır. Vakit gazetesi de diğer gazeteler gibi Nagazaki şehrindeki tahribatın toz ve dumandan belirlenmediğini ve insanların yüksek hararetle vücutlarının parçalanmış olduğunu dile getirmiştir (Vakit, 10 Ağustos 1945:4).

İkinci bombanın atıldığı ikinci günde bombanın yarattığı etki ve tahribat ulusal basında yer almaya devam etmiştir. Bu hususta Tan gazetesi, *“Atomik Bombanın Yaptığı Tahribat”* başlıklı haberiyle bir saniyeden çok az bir zamanda insan vücudu duman olup savrulduğuna dikkat çekmiştir. Haberde, atom bombasının tahribatından bahseden Japonlara karşın, Amerikan Harbiye Bakanlığının durumu kabul etmemesinden bahsetmiştir. Amerikalılara göre bombanın tahribat kuvveti %10’dur ve insanların yüksek sıcaktan saniyeler içerisinde yanıp yok olmaları diye bir şey söz konusu olmamıştır açıklamasına yer vermiştir (Tan, 11 Ağustos 1945). Gazetede atom bombasına dair bir de Zekeriya Sertel’in kaleme almış olduğu yazıya yer vermiştir. Yazıda, *“Dünya büyük bir inkılap arifesindedir. Bütün dünya efkârı atom bombasının keşfi etrafında verilen malumatı büyük ilgi ve merakla takip ediyor bu keşfin harp ve barış üzerinde yapacağı tesirler üzerinde mütalaalar yürütülmüyordu. İnsanlığın bu keşiften sonra ne ebedi bir barışa kavuşacağı veyahut kavuşamayacağını göz almaya mecbur olacağı söyleniyor. Fakat atomik bomba bu büyük keşfin yalnızca bir safhasıdır. Meselenin esası atomun parçalanabilmiş olmasıdır. Çünkü atomun parçalanması yeryüzündeki keşiflerin en mühimidir bir İngiliz mütebesssının dediği gibi bu keşif tarihin başladığı günden beri yapılan keşiflerin en büyüğüdür buharın ve elektriğin keşfi atomun parçalanması hadisesi yanında çocuk oynacağı sayılacak kadar emniyetsiz kalır çünkü atomun parçalanması ile böyle muazzam bir enerji kaynağı elde edilmiştir ki bunun insanlık hayatında yapacağı inkılapların hududu yoktur”* denilerek atom bombasının hem yaratmış olduğu tahribattan hem de gelecekteki konumuna dikkat çekilmiştir (Tan, 11 Ağustos 1945). Vakit gazetesi, *“Nagazaki’de Binlerce İnsan Duman Haline Geldi”* başlıklı haberiyle Nagazaki’de yaşanan tahribatı aktarmıştır. Gazete, Nagazaki’de binlerce insan duman haline geldiğini, atom bombası uzmanları Beyaz Saray’da acele toplantıya çağırıldıklarını bildirmiştir. Ancak bu toplantıya dair tek kelime edilmemesine dikkat çekilmiştir. Haberde, Amerikan başkanının yapmış olduğu açıklama neticesinde bilgiler verilmiştir. Başkan yaptığı açıklamada, Nagazaki’de Havalimanı harap, liman ise tamamen yok olmuş olduğunu söylemiş ancak Japonların söyledikleri gibi evvela Hiroşima ve şimdi de Nagazaki’de ölen binlerce insanın hararetinden kavrulup öldüklerinin doğru olmadığını söylemini aktarmıştır (Vakit, 11 Ağustos 1945:4). Ulus gazetesi, *“Atom bombasının yaptığı hasarlar”* başlıklı haberinde Nagazaki’ye atılan bombanın yıkımından bahsetmenin yanında Hiroşima’daki yıkımdan da bahsetmiştir. Gazete, Nagazaki limanının baştan başa harap olduğunu bunun yanında Hiroşima üzerine atılan atom bombasının sebep olduğu hasarların gösteren fotoğrafların perşembe günü Harbiye Bakanlığı tarafından yayımlandığını bildirmiştir. Gazeteye göre, hasarda garlar, elektrik ve telefon santralleri, iplik fabrikaları tamamıyla mahvolmuştur. Bütün köprüler hasara uğramış, ikisi tamamıyla yıkılmış, 7’si ciddi suretle zarar görmüştür. 6’sı da kullanılamaz bir halde enkazlıdır. Bu köprülerin hepsi tahrip edilen bölgenin tam merkezinde bulunmaktadır. Haberde, Amerikalıların itirazına da yer verilmiştir. Amerikalılara göre Japonların söyledikleri gibi evvela Hiroşima şimdi de Nagazaki’de ölen binlerce insanın harareten kavrulup öldükleri doğru değildir. Amerikalı yetkililer, bombanın inflak ettiği halde ettiği zaman bombanın güneş kadar bir sıcaklık yarattığını kanül etmemişlerdir (Ulus, 11 Ağustos 1945).

Bombanın atıldığı üçüncü gününde ise ulusal basın bombanın etkilerini yansıtmaya devam etmiştir. Cumhuriyet gazetesi, *“Daha kuvvetli bir atom bombası”* başlıklı haberiyle iki şehre atılmış olunan bombanın karşılaştırmasını yaparak tahribatlardan bahsetmiştir. Haberde, Nagazaki şehrini tahrip eden bombanın Hiroşima’ya atılan bombayı geride bırakmış olduğunu, Nagazaki’ye atılan ikinci bombanın tahrip kuvveti bakımından Hiroşima’ya atılan bombadan çok daha büyük olduğu söylenmiştir. Habere göre Nagazaki’ye atılan bombanın yapmış olduğu

tahrip ilk bombadan daha çok miktarda ölüme neden olmuştur. Bu suretle Japonya'ya karşı iki nevi atom bombası kullanılmış olduğu ilk defa olarak açığa vurulmuş olduğunu bildirmiştir (Cumhuriyet, 12 Ağustos 1945:3). Son Posta gazetesi, ikinci atom bombasının durumunu karikatürle anlatma yolunu seçmiştir. Karikatürde kullanılan oduncu Aşık, altın babası, ekmekeçi ve züğürt karakterleri üstünden atom bombasını göndermeler yapılmıştır. Bu göndermelerde savaşın yarattığı tahribatla atomun yarattığı tahribat göz önüne alınarak kişilere bir eleştirel yaklaşımıştır. Atom bombasının yaratmış olduğu tahribat ve yine bunun yanında atom bombasının enerji faydaları atom bombasının faydalarından bahseden köşe yazılarına da göndermeler yer almıştır. Bu göndermelerden birinde altın adam karakterini şöyle söylenmiştir “*altın adam artık yemeklerinize altın tabaklarda yiyeceksiniz çünkü Atom Enerjisi bunu getirir*” denilerek eleştirel vurgu yapılmıştır (Son Posta, 12 Ağustos 1945:2). Son olarak Vakit gazetesi, Atom bombası ile ilgili Asım Us’un köşe yazısıyla bombaya dair eleştirilere ve yeni dünya düzenine yer vermiştir. Yazıda, bir Amerikan bombardıman uçağının Hiroşima'ya attığı atom bombasının Uzak Doğuda harbi kısalttığını, Japonya'nın tesliminin oldu bittiye getirildiğini bunun yanında Birleşmiş Milletler arasında yeni dünya düzenini kurmak için elini kolaylaştırdığını dile getirmiştir. Yazıda, eğer atom bombası 4-5 ay evvel hazırlanmış ve geçen nisan ayında Japonya üzerinde ilk tecrübesini yapmış olsaydı, San Francisco konferansında Birleşmiş Milletler Cemiyetinin anayasası müzakeresinde tartışmanın %90 münasebetinde önü açılmış ve belki o meşhur veto meselesi bile daha başka bir şekilde hallolurdu denilmiştir. Yazıya göre, Artık dünya barışını korumak için Birleşmiş Milletler Cemiyetinin emrine büyük büyük ordular donanmalar vermeye hiç gerek kalmıyordu. Yalnız atom bombasını kullanan bombardıman uçaklarına bir planın verilmesi bu maksadı sağlamaya yetecektir. Fakat şimdiki halde atom bombasını yapan fabrikalar Amerika'da olduğu için Birleşmiş Milletler Cemiyeti barışın hakiki koruyucusu ve yeni dünya arasında ikileme uygulayacaktır. Bununla beraber bundan sonra yeni dünya nizamını korumak işini de atomların parçalanmasından doğan olağanüstü kuvvetin keşfedilmiş ve insanların tasarrufuna girmiş olmasına göre ayarlamak lazım gelecektir. Çünkü bu dünyada hiçbir ilmi keşif kıyamete kadar herhangi bir milletin tekelinde kalmaz büyük küçük diğer Milletler de o keşfi birer suretle yerine getirecekler. Bu itibarla ile şimdiden atom bombasının dayandığı kuvvet ve teknik unsurlar milletlerin faydalanabilmesini düşünmekte ve yeni dünya düzeni kurulurken milletlerarası münasebetler ona göre esas alınacaktır. Tabii atomun parçalanmasından sonra büyük bir enerji ile neler yapılacağı anlaşıldıktan sonra geleceğe yönelik bazı keşifler de meydana gelecektir muhtemelen milletlerarası ilişkiler kontrol edilecek ve Amerika bu tarzda kontrollerin başında yer alacaktır denilmiştir (Vakit, 12 Ağustos 1945:1 ve 4).

Sonuç

6 Ağustos 1945'te Hiroşima'ya ve 9 Ağustos 1945'te Nagazaki'ye atılan bombalar, II. Dünya Savaşı'nın seyrini değiştirdiği gibi savaşında sonunu getirmiştir. Atom bombasının Japonya'ya atılması, dünya çapında olduğu gibi Türkiye'de de büyük yankı uyandırmıştır. Hem savaşın sona ermesi hem de yeni bir çağın başlangıcı olarak görülen bu olay, dünya tarihi açısından olduğu kadar Türkiye açısından da önemli bir gelişme olarak kaydedilmiştir. Bu husus göz önüne alındığında Atom bombası olayı Türk ulusal basınında geniş yankı bulmuştur. Bomba haberlerini Akşam, Ulus, Cumhuriyet, Vakit, Tanin, Son Posta ve Tan yer vermiştir. Bu gazeteler hem bilgilendirici hem de eleştirel bir bakış açısıyla haberlere yer vermiştir. Haberler, genellikle Amerika'nın Japonya'ya karşı büyük bir güç kullanması ve bunun savaşın gidişatını nasıl etkileyeceği üzerine odaklanmıştır. Bunun yanında haberler çoğunlukla bilgi verme amaçlıydı ve olayın büyüklüğünü anlamaya çalışmıştır. Gazeteler, atom bombasının ne olduğu, nasıl çalıştığı ve etkileri hakkında okuyucularına bilgi vermeye çalışmıştır. Bu tür haberler, Türk halkının bu yeni ve yıkıcı silahın ne anlama geldiğini daha iyi anlamasına yardımcı olmuştur. Gazeteler, atom bombasının kullanımının insani boyutuna da dikkat çekmiştir. Hiroşima ve Nagazaki'de yaşanan yıkım ve insan kayıpları, bu silahın ne kadar yıkıcı olduğunu gözler önüne sermiştir. Türk basınında, bu tür bir silahın kullanılması hakkında etik ve insani eleştiriler de yer almıştır. Atom bombasının sadece askeri bir araç değil, aynı zamanda büyük bir insanlık trajedisine yol açtığı vurgulanmıştır. Atom bombasının kullanımı, uluslararası ilişkiler ve gelecekteki savaşların nasıl olacağı konusunda da tartışmalara yol açmıştır. Türk basınında, bu yeni silahın dünya politikasını nasıl etkileyeceği, gelecekteki barışın nasıl sağlanacağı ve nükleer silahların kontrolü konuları da ele almıştır. Ayrıca Türk basınında bomba, savaşın sona ermesi ve

barışın sağlanması umudu olarak yansıtılmıştır. Gazeteler, bombanın savaşın sonunu getirmesi bakımından olumlu bir gelişme olarak değerlendirmiştir. Atom bombasının kullanılmasının ardından, Türk basınında bilimin ve teknolojinin geldiği nokta üzerine birçok yorum yapılmış olmasına karşın, bazı gazeteler de, bu keşfin bilimsel anlamda bir dönüm noktası olduğunu vurgularken, aynı zamanda insanlık için büyük bir tehdit oluşturduğunu da belirtmiştir. Türk ulusal basının olayı ele alınış biçimi, yansıtılması ve görüşlerin sunulmasında herhangi bir taraflılık söz konusu olmamıştır. İki ülkenin de durumları ve yaşadıkları süreç ortaya konulmuştur.

Kaynakça

- Akşam, “Medeniyetin Başlangıcı Mı Yoksa Sonu Mu”, 8 Ağustos 1945.
- Akşam, “İkinci Atom Bombasının Yaptığı Tahribat”, 10 Ağustos 1945.
- Akşin, S. (2014). *Kısa 20. Yüzyıl Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Altan, S. (2023). Müttefiklerin Türkiye’yi Savaşa Dahil Etme Çabası: Uluslararası Konferanslar, *Zor Yıllar İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye*, (ss.41-75) (Ed. Nebahat Arslan Hürü Sağlam Tekir) Aktif Yayınevi.
- Anderson, O. A. (1957). Air War In The Pacific, *The Air Power Historian*, Vol. 4, No. 4, 216-227.
- Armaoğlu, F.(2018). *20 Yüzyıl Siyasi Tarih*, Kronik Yayınları.
- Craft, S. G. (1999). Peacemakers In China: American Missionaries And The Sino-Japanese War, 1937-1941, *Journal Of Church And State*, Vol. 41, No. 3, 575-591.
- Cumhuriyet, “20.000 Ton Dinamite Muadil Tek Bomba”, 7 Ağustos 1945:1 ve 3.
- Cumhuriyet, “Bütün Dünyada Heyecan Ve Korku”, 8 Ağustos 1945:1 ve 3.
- Cumhuriyet, “Daha Kuvvetli Bir Atom Bombası”, 12 Ağustos 1945:3.
- Gompert, D. C. Hans Binnendijk And Lin, B. (2014). Japan’s Attack On Pearl Harbor, 1941, *Blunders, Blunders, And Wars: What America And China Can Learn*, (pp.93-106), RAND Corporation.
- Hart, B. L.(2020). *İkinci Dünya Savaşı Tarihi*. (Kerim Bağrıaçık Çev.) İş Bankası Kültür Yayınları.
- Keegan, J. (2019). *İkinci Dünya Savaşı*, (Samet Öksüz Çev.). Say Yayınları.
- Kissinger, H.(1995). *Diplomacy, Touchstone Book*, New York.
- Lukacs, J. (1989). The Coming Of The Second World War Foreign Affairs, *Council On Foreign Relations*, Vol. 68, No. 4, 165-174.
- Mason, T. W. (1964). “Some Origins Of The Second World War”, *Past & Present*, Oxford University Press On Behalf Of The Past And Present Society No. 29.
- Moore J. W. And Moore, B. M. (1958). The Role Of The Scientific Elite In The Decision To Use The Atomic Bomb, *Problems Social Problems*, Vol. 6, No. 1, 78-85.
- Özal İ. B.(2021). *Kısa II. Dünya Savaşı Tarihi* Timaş Yayınları.
- Paine, S. (2017). *The Japanese Empire*, Cambride University Prens.
- Paterson, T. G. (1972). Potsdam, The Atomic Bomb, And The Cold War: A Discussion With James F. Byrnes, *Pacific Historical Review*, Vol. 41, No. 2, 225-230.
- Roucek, J. S. (1943). American Japanese, Pearl Harbor And World War II, *The Journal Of Negro Education*, Vol. 12, No. 4, 633-649.
- Saki Dockrill, Hirohito, The Emperor’s Army And Pearl Harbor, *Review Of International Studies*, Vol. 18. No.4, 319-333.
- Sicim Kaplan, E. (2024). “Türk Matbuatında Japonya: Hakimiyet-i Milliye Gazetesi Özelinde Bir İnceleme (1929-1934)”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 62, 83-96.
- Son Posta, “Atom Bombası”, 8 Ağustos 1945

- Son Posta, “2 Atom Bombası Nagazaki’ye Atıldı”,10 Ağustos 1945:1 ve 3
- Son Posta, “2 Atom Bombası”, 12 Ağustos 1945:2
- Stone, N. (2019). *İkinci Dünya Savaşı*, (İbrahim Kapaklıkaya Çev.) Ketebe Yayınları.
- Tan, “Şehirleri Yerinden Sarsacak Bomba”, 7 Ağustos 1945:1 Ve 2
- Tan, “Atom Bombası Japonların 244.000 Nüfuslu Hiroşima Şehrini Kül Etti”, 9 Ağustos 1945:1 Ve 2
- Tan, “Atom Bombası 150.000 Kişiyi Bir Anda Yok Etti”, 10 Ağustos 1945
- Tan, “Atomik Bombanın Yapmış Olduğu Tahribat”, 11 Ağustos 1945
- Tanın, “Fenni Eşsiz Bir Mucize Amerikalılar Japonlara Karşı Yeni Keşfettikleri Korkunç Tahribat Yapan Atom Bombasını Kullanmaya Başladılar”, 7 Ağustos 1945
- Tanın, “Fenni Eşsiz Bir Mucize Amerikalılar Japonlara Karşı Yeni Keşfettikleri Korkunç Tahribat Yapan Atom Bombasını Kullanmaya Başladılar”, 10 Ağustos 1945
- Ulus, “Tarihin En Müthiş Tahrik Kudreti Şimdi Müttefiklerine Emrinde”, 7 Ağustos 1945
- Ulus, “Atom Bombası”, 8 Ağustos 1945
- Ulus, “İlk Raporlara Göre Atom Bombası Hiroşima Yerle Bir Etti”, 9 Ağustos 1945
- Ulus, “Atom Bombasının Yaptığı Hasarlar”, 11 Ağustos 1945
- Vakit, “Atom Bombasının Yaptığı Hasarlar”, 7 Ağustos 1945
- Vakit, “Hayret ve Dehşet”, 8 Ağustos 1945
- Vakit, “Nagazaki’de Binlerce İnsan Duman Haline Geldi”, 11 Ağustos 1945:4
- Vakit, “Atom Bombası”, 12 Ağustos 1945:1 ve 4
- Weisiger, A.(?) “World War II: German Expansion And Allied Response, *Logics Of War*, (pp.105-140) Cornell University Press.

EXTENDED SUMMARY

On 1 September 1939, Germany invaded Poland, an important event that marked the beginning of World War II. This invasion took place as part of Nazi Germany's expansionist policy and triggered a major conflict in Europe. Germany's attack led Britain and France, which had military alliances with Poland, to declare war on Germany. Thus, World War II officially began. This war constituted a turning point in world history. The war, which started in Europe, was also seen in Asia. Japan, just like Germany and Italy, followed an expansionist policy and started occupations in Asia. Japan's behaviour in Asia caused it to confront America in the world war. Because America also wanted to have bases in some countries in the Asian geography and to be effective in the administration of some countries. Japanese expansionism in the geography prevented this aim of America. America's efforts to prevent Japanese expansionism turned into conflicts between the two countries. As of 1940, the America-Japan Conflict started in the Pacific. Japan carried out an attack on America's Pearl Harbor naval base, and immediately after the attack, America declared war on Japan. Thus, the war between the two countries officially started. In the conflicts in the Pacific between 1940-1945, both countries suffered serious losses. America encountered serious resistance in its attack on the Japanese mainland, and the losses on both sides began to increase day by day. In this war, America decided to use the atomic bomb, which was started to be built in 1939 and ready for use in 1945, in order to make Japan surrender. America dropped atomic bombs on Hiroshima on 6 August 1945 and Nagasaki on 9 August 1945. The bomb not only led to the surrender of Japan, but also to the beginning of a new order in world history. This event, which the whole world saw and witnessed for the first time, left its mark on world history. The world press has made a serious effort to share this historical event with the public. The Turkish national press, like the world press, has endeavoured to convey information on the subject to the public and to inform the public. In this study, it is aimed to reveal the dropping of the atomic bomb, which brought the end of the Japanese-American conflict as a result of Japan's expansionist policy in Asia in the period starting from 1930 until 1945, and the effects of this bomb on the Turkish national press. For this purpose, *Ulus*, *Cumhuriyet*, *Tan*, *Akşam*, *Tanin*, *Vakit*, *Son Posta*, which were among the newspapers of the period, were analysed in order to reveal the dropping of the atomic bomb, the destruction it caused, the situation of Japan, the perspective of the press in the approach of America and England to the events, and how broadly and deeply the atomic bomb and the end of the war were discussed in the Turkish national press. While conducting the study, the newspapers, which are primary sources, were examined one by one and the classification of the relevant news was made in the light of dates. The American-Japanese conflicts, which constitute the first stage of the study, were handled in a general framework and the basis of the problem was revealed by researching and analysing the relevant articles and books. In this process, the findings on the subject of the research were tried to be revealed with an interrogative approach within the framework of general historical methodology. As a result of the study, it was determined that the destruction caused by the atomic bomb in Hiroshima and Nagasaki had a wide repercussion in Turkish newspapers, and the horror and great destruction experienced by the people with the effect of the bomb were reported in detail. In addition, the news reports emphasised the enormous destructive power of the bomb and the great human losses, and some newspapers also drew attention to the ethical and humanitarian problems related to the use of the atomic bomb. In such reports, the inhumanity of targeting civilians and large-scale destruction was also emphasised. The use of the atomic bomb had a wide repercussion in the Turkish press and was evaluated from various perspectives. Newspapers have informed the Turkish public and ensured that they follow the process by addressing both the destructive power of this new and frightening weapon and the scientific and ethical problems it brings. When the headlines and comments are analysed, it is seen how widely and deeply the atomic bomb and the end of the war were discussed in the Turkish press.